



## **Nápověda pro Lingea Lexicon 2000**

### **Co se zobrazuje v okně Lexiconu ?**

Panel nástrojů hned pod menu

Výsledek dotazu v levé horní části okna

Seznamy odkazů v levé dolní části okna

Překlady hesel ve pravé části okna

Stavový řádek na dolním okraji okna

Panel učení pokud spustíte učení slovíček

Panel zkoušení pokud spustíte zkoušení slovíček

### **Příkazy**

Soubor

Úpravy

Hesla

Nápověda

### **Informace**

O výrobci

## **Přikazy menu Soubor**

Menu Soubor obsahuje následující příkazy:

Angličtina	Zvolí anglicko-český a česko-anglický slovník.
Němčina	Zvolí německo-český a česko-německý slovník.
<u>Nastavení</u>	Umožní měnit pořadí a výběr aktivních slovníků.
<u>Konec</u>	Ukončí program Lingea Lexicon.

## **Přikazy menu Úpravy**

Menu Úpravy obsahuje následující přikazy:

<u>Kopírovat</u>	Zkopíruje zvolené slovo nebo jiný překlad do schránky.
<u>Vložit</u>	Vloží text ze schránky do vstupního okna a vyhledá příslušné heslo.
<u>Vlastní slovník</u>	Umožní doplnit nebo změnit vlastní heslo nebo dodatek k heslu.
<u>Vlastní témata</u>	Umožní doplnit nebo změnit vlastní témata - uživatelské okruhy.
<u>Písmo</u>	Umožní změnit základní písmo používané v programu.
<u>Možnosti</u>	Umožní měnit vzhled aplikace, zobrazované informace a jiné.

## **Příkazy menu Heslo**

Menu Heslo obsahuje následující příkazy:

<u>Najít</u>	Umožní vyhledat heslo ve slovníku.
<u>Učení</u>	Umožní spustit režimy učení nebo zkoušení buď dodaných nebo vlastních tématických okruhů.
<u>Tvarosloví</u>	Zobrazí v přehledné tabulce správné tvary slova.
<u>Výslovnost</u>	Přehraje výslovnost slova (pouze pokud máte zvukovou kartu s slovník s výslovností).
<u>Porovnání</u>	Zobrazí dialog pro porovnávání původní a vlastní výslovnosti.
<u>Zpět</u>	Posun na předchozí heslo v historii dotazů.
<u>Vpřed</u>	Posun na následující heslo v historii dotazů.
<u>Předchozí</u>	Posun na předchozí heslo v abecedním uspořádání.
<u>Následující</u>	Posun na následující heslo v abecedním uspořádání.

## **Příkazy menu Nápověda**

Menu Nápověda obsahuje následující příkazy:

<u>T</u> émata	Zobrazí seznam položek nápovědy.
<u>O</u> <u>programu</u>	Zobrazí verzi programu a vlastníka autorských práv.

## **Nastavení**

Tento příkaz použijete v případě, že máte zakoupených více slovníků pro jeden jazyk a chcete změnit pořadí prohledávání těchto slovníků či některé slovníky z prohledávání zcela vypustit. Můžete mít pořadí jak základních, tak i vašich uživatelských slovníků, které lze umístit i na první místo v seznamu.

Po stisknutí příkazu se objeví dialog Nastavení slovníkových sad.

### **Dialog nastavení slovníkových sad**

Pokud máte například zakoupen anglický velký a německý studijní slovník, automaticky jsou nastaveny sady **Angličtina** a **Němčina**. Ty také uvidíte v seznamu v horní části tohoto dialogu.

Můžete přidat další sadu, přejmenovat či zrušit existující sadu slovníků nebo změnit pořadí slovníků u výchozího i cílového jazyka. Význam jednotlivých tlačítek je následující:

#### **Nové**

Po stisknutí tohoto tlačítka můžete do seznamu přidat novou sadu. Kurzor se přesune do seznamu hesel, vytvoří novou položku Nová sada a zahájí editaci tohoto textu. Po jeho změně stisknete Enter, čímž editaci ukončíte a můžete nastavit výchozí a cílový jazyk a pořadí slovníků. Nové heslo můžete vložit také stisknutím klávesy **Ins** v seznamu sad.

#### **Přejmenovat**

Tímto příkazem spustíte editaci jména slovníkové sady, pokud je potřebujete změnit. Také ale stačí dvakrát po sobě klepnout na zvolené jméno a editace se také spustí.

#### **Odstranit**

Tímto příkazem zrušíte aktuální sadu v seznamu. Heslo můžete zrušit také stisknutím klávesy **Del** v seznamu hesel.

#### **Výchozí**

Zde si zvolte výchozí jazyk oboustranných slovníků, např. angličtinu.

Zde si zvolte cílový jazyk oboustranných slovníků, např. češtinu.

#### **Slovníky**

Zde máte možnost v dialogu Výběr a pořadí slovníků změnit dosavadní pořadí slovníků.

#### **OK**

Ukoně změnu slovníkových sad a veškeré změny uloží.

#### **Storno**

Tímto ukončíte úpravu všech slovníkových sad s tím, že provedené změny si nepřejete uložit.



### **Výběr a pořadí slovníků**

V tomto dialogu můžete změnit pořadí a výběr prohledávaných slovníků podle svých potřeb.

V levém seznamu jsou uvedeny ty slovníky, které se mají při dotazu prohledávat, v pravém seznamu jsou pak ostatní slovníky pro danou dvojici jazyků. Pořadí slovníků v levém seznamu se dá změnit tlačítky **Nahoru** a **Dolů**, pořadí slovníků v pravém seznamu není důležité.

Přesun slovníků mezi levým a pravým seznamem provedete tlačítky < a >.

**Konec (Menu Soubor)**

Použijte tento příkaz, pokud chcete ukončit program Lexicon.

Všechny nastavené parametry v dialogích Nastavení, Možnosti, Najdi heslo a Učení a zkoušení, dále pak poloha a velikost okna a historie vámi zadávaných hesel se zapíše systémového registru. Při opětovném spuštění se Lexicon uvede automaticky do stejného stavu, jako byl dříve.

**Zkratky**

Klávesa: ALT+F4

**Kopírovat (Menu Úpravy)**

Tento příkaz použijte v případě, že chcete přenést označený překlad z Lexiconu do jiné aplikace, např. textového editoru. Pokud jste levým tlačítkem myši nevybrali mezi překlady žádné slovo, příkaz se neprovede.

Zkopírováním textu do schránky nahradíte její předchozí obsah.

**Zkratky**

Klávesa:       CTRL+C

### **Vložit (Menu Úpravy)**

Tento příkaz použijete v případě, že jste do schránky dříve vložili text z jiné aplikace, např. textového editoru a chcete najít jeho překlad. Můžete takto přenášet jednotlivá slova nebo i skupiny slov. V druhém případě Lexicon okamžitě zobrazí překlad prvního slova a další umístí do seznamu v horním okně navigačního panelu. Pak můžete jednoduše tlačítkem myši nebo šipkami přecházet mezi překlady jednotlivých slov celého spojení.

### **Zkratky**

Klávesa:        CTRL+V

### **Vlastní slovník (Menu Úpravy)**

Použijte tento příkaz v případě, že chcete vložit vlastní heslo nebo přidat další překlad k již existujícímu heslu. Lexicon ukládá takto přidané dodatky do zvláštního souboru, který je možný samostatně editovat v libovolném editoru (i Notepad). Přidaná hesla se pak při hledání zobrazují pod samostatnou ikonou. Dodatky je možné kdykoliv znovu upravit, doplnit, případně zcela vypustit.

Příkaz zobrazí dialog Uživatelský slovník.

### **Zkratky**

Klávesa:        CTRL+D

## Dialog Uživatelský slovník

Dialog obsahuje dvě základní položky:

- seznam slov ve vlastním slovníku
- editační pole pro vlastní překlady a poznámky

V poli překladů je možné používat několik značek, které způsobí, že heslo je pak zobrazeno taková v té podobě, jak je znáte ze základních slovníků Lexiconu, tedy barevně či typem písma odlišené překlady, příklady a doplňkové poznámky. Např. pro uživatelské heslo **run** je možno zapsat

=bìžet, utíkat (%spìšni, rychle)

=kandidovat (%na funkci)

?run for = kandidatura (%na co)

Zkuste a uvidíte.

Seznam slov je setříděn až na poslední přidaná hesla, která jsou ukládána pro lepší orientaci na konec seznamu. Po dalším spuštění Lexiconu se však automaticky zatřídí.

### Nové

Po stisknutí tohoto tlačítka můžete do dodatků vložit nové heslo. Kurzor se přesune do seznamu hesel, vytvoří novou položku Nové heslo a zahájí editaci tohoto textu. Po jeho změně stisknete Enter, čímž editaci ukončíte a dalším stiskem klávesy Enter se přesunete do editačního pole. Nové heslo můžete vložit také stisknutím klávesy **Ins** v seznamu hesel.

### Přejmenovat

Tímto příkazem spustíte editaci heslového slova, pokud je potřebujete změnit. Také ale stačí dvakrát po sobě klepnout na zvolené heslo a editace se také spustí.

### Odstranit

Tímto příkazem zrušíte aktuální heslo v seznamu. Lexicon žádá potvrzení této akce. Po kladné odpovědi zruší celé vámi dříve vložené heslo. Heslo můžete zrušit také stisknutím klávesy **Del** v seznamu hesel.

### OK

Ukončí editaci vlastních dodatků a veškeré změny zapíše.

### Storno

Tímto příkazem ukončíte úpravu celého slovníku dodatků s tím, že provedené změny si nepřejete uložit. Pokud jste ve slovníku provedli určité změny, Lexicon si vyžádá potvrzení této akce.

**Vlastní témata (Menu Úpravy)**

Použijte tento příkaz v případě, že chcete vytvořit vlastní témata nebo upravit či zrušit témata dříve vytvořená. Podle stávajícího směru překladu (z češtiny / do češtiny) upravujete vytvořená buď v cizím jazyce (angličtině nebo němčině) nebo v češtině. Lexicon ukládá takto přidané skupiny hesel do zvláštního souboru, který je možný samostatně editovat. Jednou vytvořené tematické skupiny je možné kdykoliv znovu upravit, doplnit, případně zcela vypustit.

Příkaz zobrazí dialog Vlastní témata.

**Zkratky**

Klávesa:        CTRL+E

### **Dialog Vlastní témata**

Dialog obsahuje dvě základní položky:

- seznam vlastních tematických skupin
- editační pole pro seznam hesel ve skupině

Seznam témat je setříděn až na poslední přidaná témata, která jsou ukládána pro lepší orientaci na konec seznamu. Po dalším spuštění Lexiconu se však automaticky zatřídí.

### **OK**

Ukončí editaci vlastních témat a veškeré změny zapíše.

### **Nové**

Po stisknutí tohoto tlačítka můžete do vytvořit nové téma. Kurzor se přesune do seznamu témat, vytvoří novou položku Nové téma a spustí editaci tohoto textu. Po jeho změně stisknete Enter, čímž editaci ukončíte a dalším stiskem klávesy Enter se přesunete do editačního pole. Nové téma můžete založit také stisknutím klávesy **Ins** v seznamu témat.

### **Přejmenovat**

Tímto příkazem spustíte editaci jména tématu, pokud je potřebujete změnit. Také ale stačí dvakrát po sobě klepnout na zvolené heslo a editace se také spustí.

### **Odstranit**

Tímto příkazem zrušíte celé aktuální téma v seznamu. Lexicon žádá potvrzení této akce. Po kladné odpovědi zruší celé vámi dříve vytvořené téma. Téma můžete zrušit také stisknutím klávesy **Del** v seznamu témat.

### **Storno**

Tímto příkazem ukončíte úpravu vlastních témat s tím, že provedené změny si nepřejete uložit. Pokud jste provedli určité změny, Lexicon si vyžádá potvrzení této akce.



### **Písmo (Menu Úpravy)**

Použijte tento příkaz v případě, že chcete změnit velikost nebo typ písma, kterým se zobrazuje text hesla. Po vyvolání příkazu se zobrazí dialog, ve kterém můžete změnit písmo, jeho řez, velikost a skript. Změna řezu se použije ve všech oknech s výjimkou okna překladu, kde program sám volí vhodný řez pro heslové slovo, základní překlady a doplňující poznámky. Skript by měl být středoevropský, jinak se Vám některá písmena nebudou zobrazovat správně.

### **Možnosti (Menu Úpravy)**

Tento příkaz soustřeďuje v několika záložkách veškeré volby, kterými můžete upravit vzhled a chování Lexiconu podle svých potřeb.

Vzhled

Zde nastavíte vzhled aplikace.

Odkazy

Zde zadáte rozsah informací zobrazovaných v okně odkazů.

System

Zde nastavíte volby další systémové volby.

## **Možnosti - Vzhled**

V této záložce jsou soustředěny volby ovlivující vzhled Lexiconu. Jsou to především:

### **Panel nástrojů**

Zmíňte tuto volbu, pokud chcete zobrazit nebo naopak skrýt Panel nástrojů, který obsahuje tlačítka nejčastěji používaných příkazů programu Lexicon.

### **Navigační panel**

Zmíňte tuto volbu, pokud chcete zobrazit nebo naopak skrýt okno s Výsledkem dotazu a Seznamy odkazů, které se nachází v levé části okna programu Lexicon. Obsahuje dvě okna a sice výsledek dotazu a odkazy na další hesla.

### **Stavový řádek**

Zmíňte tuto volbu v případě, že chcete zobrazit nebo naopak skrýt stavový řádek na dolním okraji okna programu Lexicon. Tento řádek obsahuje podrobnější nápovědu k položkám menu nebo Panelu nástrojů.

### **Vždy navrchu**

Použijte tento příkaz v případě, kdy potřebujete, aby okno Lexiconu bylo stále viditelné i v případě, že pracujete s jinou aplikací, která by je jinak zakryla. Při zaškrtnuté volbě je okno umístěno nad všechna ostatní okna, při vypnuté volbě je obvykle jiná aplikace překryje. Tato volba může být užitečná v kombinaci s přepínáním **Přebírat hesla ze schránky Windows** dialogu Možnosti - Systém.

Obvyklé kombinace těchto přepínačů lze rychle nastavit následujícími tlačítky:

### **Standardní**

Implicitní nastavení Lexiconu. Oba panely i stavový řádek jsou viditelné, Lexicon nezůstává navrchu.

### **Minimální**

Minimalizovaná podoba. Zůstává jen okno s překlady, navíc je Lexicon umístěn do pravého horního rohu obrazovky s nastavenou volbou vždy navrchu.

### **Možnosti - Odkazy**

V této záložce můžete nastavit, které informace si přejete zobrazovat v levém dolní okně Lexiconu. Máte tyto možnosti:

#### **Synonyma a antonyma**

Slova stejného podobného nebo naopak opačného významu.

#### **Originální témata**

Tematické okruhy, které byly dodány jako součást Lexiconu.

#### **Vlastní témata**

Odkazy na témata, která jste si vytvořili sami v dialogu Vlastní témata.

#### **Morfologicky spřízněná slova**

Tato volba povoluje zobrazení všech odkazů zobrazovaných v záložce **Tvary**. V závislosti na slovníku se jedná o předpony, přípony, frázová slovesa či kmeny slova.

#### **Kolokace (slovní spojení)**

Touto volbou povolíte zobrazování všech slov, které obsahují aktuální heslo jako součást složeniny nebo slovního spojení. Tento seznam může obsahovat i několik desítek různých hesel.

#### **Vlastní kolokace**

Tímto povolíte zobrazování všech kolokací, které jste si přidali do některého uivatelského slovníku. Odkazy se zobrazují u všech slov, které jsou součástí této kolokace.

#### **Abecední okolí slova**

Tato volba je standardně vypnuta. Po jejím zapnutí se budou v poslední záložce zobrazovat hesla z abecedního okolí hesla.

Poslední volba **Pro zobrazení používat záložky** umožňuje vybrat si mezi zobrazením všech informací v podobě jednoho stromu (jako tomu bylo v předchozí verzi) anebo přehledněji do více záložek se stromy nebo seznamy.

### **Možnosti - Fulltext**

Tuto záložku využijete pouze v případě, že máte zakoupen slovník podporující fulltextové hledání (v současnosti velké slovníky). Zde můžete vhodně omezit, v kterých částech hesla se má hledat. V úvahu přicházejí následující možnosti:

#### **Fráze a idiomy**

Hledá se v heslovém sloví a všech frázích a idiomech (zobrazovány tučně černou barvou)

#### **Překlady**

Hledá se mezi překlady hesla (normálním písmem černě)

#### **Kontextové poznámky**

Hledá se v upřesňujících poznámkách na řádku překladů (kurzívou zeleně)

#### **Příklady a jejich překlady**

Hledá se mezi příklady a jejich překlady (zobrazovány tučně kurzívou).

#### **Výklady a definice**

Hledá se v definicích či výkladech (zobrazeny obyčejnou černou kurzívou). Definice se používají v případech, kdy neexistuje přesný nebo výstižný ekvivalent nebo kdy je vhodné uvedený překlad nějak rozvést či upřesnit.

Valení informace (zobrazované modře kurzívou) jsou z fulltextového hledání záměrně vyjmuty! Obsahují totiž jen pádové předložky a osobní zájmena, resp. zkratky jako sb, sth, j-n., etw. apod.

Poslední volba **Výsledek hledání zobrazit v podbě stromu** znamená, že nalezená hesla jsou seskupena podle výše uvedených položek. V opačném případě jsou hesla uspořádána jednoduše v abecedním seznamu.

Pokud necháte Lexicon hledat ve všech položkách, je asi výhodnější mít tuto volbu zapnutou, pokud hledání omezíte jen na jeden či dva výše uvedené případy, může být praktičtější abecední seznam.

Bližší informace o fulltextovém hledání viz [Dotazy fulltextového hledání](#).

## **Možnosti - Systém**

Tato záložka soustřeďuje další volby obvykle systémového rázu, např. reakci na nový text ve schránce Windows či nastavení jazyka, jakým s vámi Lexicon hovoří.

## **Komunikace v jazyku**

V tomto seznamu si můžete zvolit, v jakém jazyku mají být veškeré texty v Lexiconu: menu, dialogy, informace na stavovém řádku a také tato nápověda. Můžete volit mezi češtinou, slovenštinou, angličtinou a němčinou.

## **Přebírat hesla ze schránky Windows**

Volbu použijete v případě, že chcete nastavit nebo naopak vypnout režim automatického přebírání hesel ze schránky. V případě zaškrtnutí této volby je režim zapnut. V tomto režimu Lexicon sleduje, zda se ve schránce neobjeví nějaký text. V případě, že se tak stane, Lexicon si tento text přenesení do okna pro zadávání hesel a ihned zobrazí překlad tohoto hesla. Pokud je okno Lexiconu zakryto jinými aplikacemi spuštěnými pod Windows, Lexicon se sám přesune nahoru tak, aby byl překlad slova ihned viditelný.

Tímto způsobem můžete vyhledat nejen překlad jednoho slova, ale i celých spojení.

Bližší popis naleznete u příkazu Vložit.

Pokud přes schránku přenášíte jiná data než text, např. obrázek, zvuk nebo multimediální záznam, Lexicon tato data ignoruje.

## **Vyslovovat každé zobrazené heslo**

Volbu použijete v tom v případě, že chcete zapnout nebo naopak vypnout režim automatického přehrávání výslovnosti zobrazených hesel. Pokud máte volbu povolenu, Lexicon Vám vždy při zobrazení nového hesla přehraje jeho správnou výslovnost.

Nové heslo se zobrazí v těchto případech:

- po zadání hesla v zadávacím poli Panelu nástrojů nebo v dialogu Najdi heslo
- po vložení slova ze schránky do Lexiconu
- při přesunu na předchozí nebo následující abecední heslo
- při posunu v seznamu výsledku dotazu nebo v seznamu synonym

Viz též příkaz Výslovnost.

**Výbìr složky**

V tomto dialogu můžete vybrat jinou složku, než je standardně nastaveno. Pokud se nachází na jiném disku než který máte zobrazen, vyberte nejprve vhodný disk v dolním okénku. Pokud se uvažovaná složka nachází na jiném počítači v síti, musíte mít tento disk namapován jako svůj logický disk.

Pokud chcete vytvořit novou složku, musíte dopsat její jméno v horním editačním poli.

### **Najít (Menu Heslo)**

Tento příkaz použijete zvláště v případě, že chcete změnit parametry hledání hesel, např. fonetické hledání či morfologické hledání. Příkaz je ale možno použít i pro běžné vyhledání hesla, např. když máte skrytý Panel nástrojů. Pokud je panel nástrojů zobrazen, je asi jednodušší zadávat hesla přímo v okénku na začátku panelu.

Příkaz zobrazí dialog Najdi heslo. Po vložení hesla a potvrzení dialogu se vložené slovo zobrazí v Panelu nástrojů a vyhledané heslo se zobrazí.

### **Zkratky**

Klávesa:        CTRL+F



### **Dialog Najdi heslo**

Dialog obsahuje pøedevším editaèní pole, do kterého napíšete slovo, jehož pøeklad chcete vyhledat. Pomocí klávesy šipka dolù nebo pomocí myši a tlačítka na pravém okraji editaèního pole je možné vybrat i døíve zadaná hesla.

Pod editaèním polem jsou následující položky.

### **Fonetické hledání**

U jazyka jako je angliètina je velký rozdíl mezi psanou a mluvenou podobou slova. Nikdy je užiteènè mít možnost vyhledat i slovo, u kterého znáte dobøe jeho výslovnost, ale nevíte pøesní, jak se píše. Pokud máte zaškrtnutou volbu fonetické hledání, Lexicon Vám najde i tato slova.

### **Tvaroslovné hledání**

V øadí pøípadù je potøeba vyhledat i slovo zadané v jiném než základním tvaru. Typickým pøípadem jsou slova a slovní spojení vkládaná z jiných aplikací (encyklopedie, nápovìdy, stránky Internetu). Také se ovšem mùže stát, že základní tvar slova neznáte. Pokud je zaškrtnutá volba tvaroslovné hledání, Lexicon Vám správnì vyhledá i taková slova: *šel (jít), psa (pes)* apod.

### **Hledání v obou smìrech**

Pøi aktivní práci s cizím jazykem je potøeba støídavì vyhledat slova v jednom i druhém smìru. Pøi zaškrtnuté volbě hledání v obou smìrech Lexicon automaticky pøepíná mezi obìma smìry a zbavuje Vás tak povinnosti volit smìr pøeklada.

### **Fulltextové hledání**

V pøípadì, že je tato volba povolena, Lexicon souèasnì vyhledá všechny výskyty daného slova uvnitø jiných hesel. Výsledek hledání pak uspoøádá podle toho, zda hledané slovo našel ve frázi, v pøeklada, pøíkkladu èi výkladu. Mùžete též zadat složitijší dotaz, blíže viz [Dotazy fulltextového hledání](#)

V závislosti na zakoupených slovnících nemusí být nikteré volby povoleny, napø. fulltextové hledání je k dispozici jen u vekých slovníkù a fonetické hledání funguje jen v pøípadì angliètiny.

Po potvrzení zadaného hesla a voleb se provede vyhledání hesla a jeho zobrazení.

### Dotazy fulltextového hledání

V případě zapnutého fulltextového hledání se vyhledají všechny výskyty zadaného hesla kdekoli ve slovníku. Tyto výskyty jsou pak v heslech zobrazeny odlišnou barvou.

Kromě jednotlivých slov či slovních spojení můžete zadávat i složitější dotazy typu:

- Vyhledej všechna hesla, ve kterých se vyskytují současně slova dát a pokyn: zadáte jednoduše **dát pokyn** nebo pokud chcete, tak **dát & pokyn**
- Vyhledej všechna hesla, u kterých se v rámci jedné položky (to znamená v překladech jednoho významu, v témže příkladu či v rámci jedné definice) objevují současně slova muž a žena. Zadejte **muž + žena**.
- Vyhledej všechna hesla, ve kterých se vyskytuje buď chlapec nebo hoch. V tomto případě zadejte: **chlapec | hoch**.
- Vyhledej hesla, kde se vyskytuje starý ale nikoli nový: zadejte **starý - nový**.
- Vyhledej hesla, kde se vyskytují slova základní, střední či vysoká současně se slovem škola. Pak zadejte **(základní | střední | vysoká) & škola**.

Jinými slovy, pro konstrukci složitějších dotazů můžete používat kulaté závorky a následující operátory:

- & pro logické A (možno použít i slovo **AND**)
- | pro logické NEBO (možno použít i slovo **OR**)
- pro logický rozdíl
- + pro logické A ovšem zúžené na stejnou položku

V záložce Možnosti - fulltext můžete fulltextové prohledávání omezit pouze na určité položky.

### **Uèení (Menu Heslo)**

Pokud se chcete dùkladnì nauèit slovní zásobu nìkterého tématického okruhu, vyvolejte tento pøíkaz.

Pøíkaz zobrazí dialog Uèení a zkoušení. Po výbìru tématu a pøípadné zmìnì dalších parametrù stisknìte tlačítko **Uèení** nebo tlačítko **Zkoušení**.

Pokud si vyberete **Uèení**, zobrazí se v dolní èásti okna Panel uèení a mùžete se zaèít uèit.

Pokud si vyberete **Zkoušení**, zobrazí se v dolní èásti okna Panel zkoušení a mùžete si své znalosti ovìøit.

### **Zkratky**

Klávesa:        CTRL+U

## **Dialog Uèení a zkoušení**

Dialog obsahuje pøedevším seznam tématických okruhù dostupných pro daný slovník. V závislosti na nastaveném smìru Z èeštiny / Do èeštiny (buzola v Panelu nástrojù) se nabízí témata z anglicko-èeské (resp. nìmecko-èeské) nebo èesko-anglické (resp. èesko-nìmecké) èásti slovníku. Témata jsou uspoøádána podle oblastí.

Hlavní èást dialogu zabírá seznam tématických okruhù. Ty jsou pøehlednì uspoøádány do stromu, nejprve podle výchozího slovníku (studijní, velký) dále pak podle hlavních tématických skupin (napø. Lidé, Rostliny, Sport apod.). V samostatné skupinì jsou témata, která jste si sami vytvoøili pøíkazem Vlastní témata v menu Úpravy.

Do druhého seznamu si pøesouváte témata, která se chcete nauèit nebo který si pøejete procvièovat. Vybrat mùžete až deset témat, vìtší poèet již není pøíliš praktický.

Pod tímto seznamem jsou pøepínaèe, které ovlivòují, jakým zpùsobem jsou pøedkládána hesla k uèení nebo zkoušení.

### **v náhodném poøadí**

Pokud je tato volba vypnuta, hesla se pøedkládají v tom poøadí, v jakém bývají zobrazena ve stromì v levé èásti obrazovky. Pøi zapnuté volbì jsou hesla pøedkládána v náhodném poøadí. Pokud je souèasnì zapnuta volba **Stále dokola**, mùže se i po krátkém okamžiku vyskytnout totéž heslo znovu.

### **stále dokola**

Pokud je tato volba vypnuta, každé heslo se zobrazí práví jednou. Pokud máte zapnut panel navigace, v levé èásti obrazovky je zobrazen zmenšující se seznam slov v tématu až do okamžiku, kdy jsou všechna hesla vyèerpána. Pøi zapnuté volbì se seznam prochází stále dokola a to buì v pøirozeném nebo náhodném poøadí až do okamžiku, kdy uèení (pøípadnì zkoušení) sami ukonèíte.

### **automaticky**

Tato volba je významná pro režim uèení. Standardnì je zapnuta, což znamená, že hesla jsou automaticky pøedkládána urèitým tempem. Rychlost navolíte posuvníkem umístìným v pravé dolní èásti dialogu. Každé heslo je zobrazeno a pøípadnì pøehrána jeho výslovnost. Poté se pøedloží další heslo. Pøi vypnuté volbì se další heslo zobrazí až po stisknutí tlačítka Další.

Po stisknutí tlačítka **Uèení** nebo **Zkoušení** se zahájí zvolená èinnost.

**Tvarosloví (Menu Heslo)**

Tento příkaz použijete v případě, že nevíte, jak se dané slovo skládá nebo čte se. Po vyvolání příkazu se správné tvary objeví v přehledné tabulce.

**Zkratky**

Klávesa: CTRL+T

### **Výslovnost (Menu Heslo)**

Tento příkaz použijete v případě studijního či velkého slovníku, pokud máte v počítači zvukovou kartu a vložené instalace CD Lexicon. Program Vám přehraje správnou výslovnost tohoto slova namlouvenou rodilým mluvčím v CD kvalitě. Pokud chcete, aby Vám Lexicon přehrával výslovnost automaticky, zaškrtněte volbu **Vyslovovat každé zobrazené heslo** v záložce Systém.

### **Zkratky**

Tlačítko:



Klávesa:

CTRL+W

**Porovnání (Menu Heslo)**

Tento příkaz použijete v případě, že si chcete procvičit správnou výslovnost aktuálního hesla. V dialogu Procvičování výslovnosti máte možnost si porovnat vlastní a originální výslovnost poslechem i v grafickém vyjádření.

### **Dialog Procvičování výslovnosti**

Dialog obsahuje dvě části: **Originální nahrávka** a **Vlastní nahrávka**. Pomocí tlačítek dvou prostředních tlačítek v dolní části dialogu si můžete nahrát vlastní výslovnost. Pomocí tlačítek vedle grafického znázornění obou nahrávek můžete střídati přehrávat originální a vlastní nahrávku.



### **Zpět (Menu Heslo)**

Tento příkaz použijte, pokud se potřebujete vrátit na dříve zadané nebo prohlížené heslo.

Lexicon si pamatuje všechna hesla, která jste zadali vyhledat buď přímo z klávesnice, přenosem přes schránku nebo odklepnutí některého překladu hesla. Dále též zobrazená synonyma nebo jiná slova z výsledku dotazu.

Tímto způsobem se můžete vrátit zpět až o 32 kroků.

### **Zkratky**

Tlačítko:



Klávesa:

ALT + šipka doleva

Viz též příkaz Vpřed.

### **Vpřed (Menu Heslo)**

Tento příkaz použijte, pokud jste se vrátili na některé heslo příkazem Zpět a potřebujete se "dostat" na další heslo (tedy to, které bylo oproti právě zobrazenému heslu zadáno později).

### **Zkratky**

Tlačítko:



Klávesa:

ALT + šipka doprava

**Předchozí (Menu Heslo)**

Tento příkaz použijte, pokud chcete zobrazit heslo, které abecedně předchází právě zobrazenému heslu. Mijte na paměti, že pro třídění slov a slovních spojení existují v různých jazycích různé konvence. Lexicon se je snaží respektovat.

**Zkratky**

Tlačítko:



### **Následující (Menu Heslo)**

Tento příkaz použijte, pokud chcete zobrazit heslo, které abecedně následuje za právě zobrazeným heslem. Míjte na paměti, že pro třídění slov a slovních spojení existují v různých jazycích různé konvence. Lexicon se je snaží respektovat.

### **Zkratky**

Tlačítko:



**Témata**

Tímto příkazem zobrazíte hlavní témata nápovědy.

**O programu (Menu Nápovida)**

Použijte tento příkaz, pokud Vás zajímá autor programu, rok jeho vzniku èi èíslo verze.

**Zadání dotazu**

Do tohoto pole napište slovo, které chcete přeložit a stiskněte klávesu Enter. Lexicon vyhledá odpovídající heslo nebo hesla, tato zobrazí ve Výsledku dotazu a překlad prvního hesla v okně překladů.

### **Zmìnit smìr pøekladu**

Toto první tlačítko v Panelu nástrojù hned za oknem pro zadávání hesla vás informuje o smìru pøekladu. Pokud je tlačítko zamáèknuté, jedná se o pøeklad z èeštiny do cizího jazyka, v opaèném pøípadi z cizího jazyka do èeštiny.

Pokud máte nastaveno hledání v obou smìrech v dialogu Najdi heslo, Lexicon sám tlačítko podle potøeby pøepíná a má spíše informativní charakter. V pøípadech, že nemáte výše zmínìnou volbu povolenu nebo potøebujete smìr zmìnit ruènì, stisknìte toto tlačítko.

### **Zkratky**

Tlačítko:





## Panel nástrojů

Panel nástrojů je zobrazen na horním okraji okna, hned pod menu. Je určen pro rychlé vyvolání nejčastěji používaných příkazů programu Lexicon. Stačí umístit kurzor myši na zvolené tlačítko a stisknout levé tlačítko myši, příkaz se ihned provede.

Pokud si nejste jisti, který příkaz tlačítko reprezentuje, stačí přesunout kurzor myši na příslušné tlačítko. Na stavovém řádku se objeví podrobnější popis příkazu. Současně se objeví stručná nápověda ve formě žlutého okénka pod tlačítkem.

Pokud chcete skrýt nebo zobrazit Panel nástrojů, použijte přepínač **Panel nástrojů** v dialogu Vzhled.

Stiskněte



Pokud chcete  
Změnit směr překladu.



Přejít na dříve zobrazené heslo.



Přejít na později zobrazené heslo.



Přejít na předchozí heslo v abecedě.



Přejít na následující heslo v abecedě.

### **Panel uèení slovìek**

Tento panel se automaticky zobrazí, pokud v dialogu Uèení a zkoušení stisknete tlačítko **Uèení**. Jednotlivá tlačítko panelu Vám umožní pozastavit a obnovit, zastavit èi znovu spustit pøehrávání slovìek.

Stisknìte



Pokud chcete  
Posunout na další slovo v neautomatickém režimu.



Znovu spustit pøehrávání slov.



Pozastavit automatické pøehrávání nebo je opìt obnovit.



Zastavit pøehrávání slov (seznam slov se obnoví v pùvodní podobì).



Ukonèit režim uèení.

### Panel zkoušení slovíček

Tento panel se automaticky zobrazí, pokud v dialogu Učení a zkoušení stisknete tlačítko **Zkoušení**. Do prvního pole panelu můžete zadávat své tipy na správné překlady, další tlačítka jsou určena pro přeskocení známého nebo neznámého slovíčka, případně pro zobrazení správných překladů.

Stiskněte



Pokud chcete  
Přeskočit slovo, protože je skutečně znáte.



Přeskočit slovo, protože je bohužel neznáte.



Zobrazit si správné překlady. Poté stiskněte některé z  
předchozích dvou tlačítek.



Ukončit režim zkoušení.

**Výsledek dotazu**

Toto okno bývá zobrazeno v levé části okna programu Lexicon a obsahuje seznam hesel, která byla na základě vašeho dotahu vyhledána.

V případě, že jste zadali skupinu slov (tedy více než jedno slovo), v seznamu jsou uvedena slova v tom pořadí, jak byla zadána.

V případě, že se našlo více hesel pro daný dotaz, zobrazí se v seznamu všechna tato hesla. Podrobněji viz [Slovo nalezeno](#).

V případě, že žádné vhodné heslo nebylo nalezeno, zobrazí se seznam podobných nebo jiných vhodných slov.

Podrobněji viz [Slovo nenalezeno](#).

## Slovo nalezeno

V určitých případech je možné pro jeden dotaz obdržet více možných hesel. Záleží ovšem na aktuální nastavení parametrů v dialogu příkazu Najít.

Jedná se především o tyto případy:

- Zadané slovo je odvozeno od dvou různých slovních základů, např. slovo *ženu* je tvarem slova *žena* i slovesa *hnát*. To pouze při zapnutém **tvoroslovném vyhledávání**.
- Zadané slovo může být i fonetickým přepisem některého jiného hesla, např. v anglickém slovníku se ke slovu *sin* nabídnou hesla *sin*, *sing*, *thin* a *thing*. To pouze při zapnutém **fonetickém vyhledávání**.
- Zadané slovo se vyskytuje v obou jazycích, např. slova *list* nebo *most* se vyskytují v češtině i angličtině. Slovo z opačného jazyka je v tomto případě v seznamu označeno vlnkou. Takto vyhledávání funguje pouze v případě, že je nastaveno **hledání v obou směrech**.
- K zadanému slovu existují tvaroslovně blízká slova, jejichž překlady by mohly uživatele zajímat. Např. ke slovu *nepikný* se zobrazí hesla *nepikný* i *pikný*, ke slovu *ostøe* hesla *ostøe* i *ostrý* nebo v případě angličtiny se ke slovu *would* zobrazí hesla *would* i *will*.
- Pokud máte zakoupeno více slovníků od jednoho jazyka, Lexicon automaticky prohledává všechny. Hesla z různých slovníků jsou pro přehlednost označována různými ikonami, např. studijní slovník je otevřená kniha, velký slovník chrám, hospodářský slovník trojrozměrný graf apod.

Pokud máte nastaveno nejobecnější vyhledávání - èli fonetické, tvaroslovné i v obou směrech, může seznam obsahovat libovolnou kombinaci předchozích možností. To ovšem není na závadu, protože lze snadno vybrat vhodné heslo. Navíc je možné si uvědomit zajímavé souvislosti, které vedou k hlubšímu proniknutí do cizího jazyka.

### **Slovo nenalezeno**

V případě, že slovo nebylo ve slovníku nalezeno, může se jednat buď o překlep při jeho zadávání nebo o prostý fakt, že dané slovo v daném slovníku není. Lexicon se snaží poskytnout pomoc v obou případech. Proto uživateli nabídne seznam slov, která se ve slovníku vyskytují a navíc:

- od zadaného slova se liší v jednom zmíněném, přebývajícím nebo chybějícím písmenu anebo došlo k prohození pořadí písmen,
- mají se zadaným slovem společný začátek slova.

Slova první skupiny jsou v nabídce označena jako **Překlepy**, slova druhé skupiny jako **Okolí**.

Skutečnosti, že Lexicon nabízí podobná slova, je možné s výhodou využít i při vkládání slova do dotazu. Stačí totiž vložit pár prvních písmen, odeslat dotaz a Lexicon zobrazí všechna "blízká" slova.

### **Seznamy odkazů**

V levé dolní části obrazovky Lexiconu se zobrazuje seznam slov, která mají k aktuálnímu heslu určitý vztah. Podle typu tohoto vztahu jsou rozdělena do několika skupin a uspořádány do tvaru stromu. Menší skupiny jsou hned rozvinuty, větší je možno zobrazit rozvinutím příslušného uzlu stromu.

### **Synonyma**

Jsou slova stejného nebo podobného významu. Napø. chytrý, bystrý, chápavý, vnímavý ap.

### **Antonyma**

Jsou slova opačného významu. Napø. k chytrý slovo hloupý.

### **Tématické okruhy**

Dále se u slova může vyskytnout jeden nebo více tzv. tématických okruhů. Každý takový okruh sdružuje slova patřící k jednomu tématu, napø. Rodina, Ptáci, Listnaté stromy, Barvy ap.

### **Předpony**

Jsou slova, která se liší od aktuálního hesla svou předponou. Rozsah této skupiny závisí na aktuálním jazyku a slovníku.

### **Odvozená slova**

Jsou obvykle slova, která se liší od aktuálního hesla svou příponou. Rozsah této skupiny závisí na aktuálním jazyku a slovníku, v češtině se zde zobrazují i reflexiva a vidové dvojice.

### **Kmeny slova**

Tato skupina obsahuje všechna hesla, ze kterých se dané slovo vytvořilo. Napø. k německému Fachoberschule: Fach, Ober, Schule, ale i Oberschule.

### **Frázová slovesa**

V angličtině řada sloves tvoří ve spojení s předložkou nebo příslovcem slovní spojení, která mají i dosti odlišný význam než původní slovo. Říká se jim frázová slovesa a patří mezi důležité oblasti znalosti angličtiny. Proto jsou zde uváděna v samostatné skupině.

### **Slovní spojení**

V této skupině jsou nabízena slova nebo slovní spojení, která obsahují aktuální heslo jako svoji část. Napø. k anglickému put: put-down, put-on, shot put atd.

### **Okolí**

Jsou slova z blízkého abecedního okolí aktuálního hesla. Zobrazování těchto hesel je standardně vypnuto.

Zobrazování jednotlivých skupin si můžete nastavit v dialogu [Odkazy](#).

Tento strom je vynikající učební pomůckou, která Vám přirozenou formou ukazuje souvislosti mezi jednotlivými hesly.

Pokud v kterémkoliv z obou seznamů klepnete levým tlačítkem myši na slovo, ihned se zobrazí jeho příslušný překlad. Také je možné se v seznamu pohybovat pomocí šipek nahoru a dolů a Lexicon přibližně zobrazuje odpovídající překlady.

## **Pøeklady hesel**

Základní okno programu Lexicon. V něm se zobrazuje øeklad hesla spolu s dalšími informacemi sloužícími k lepšímu porozumění. Pøeklady jsou èleněny do významových øad uspořádaných obvykle podle frekvenčního èi etymologického hlediska.

V hesle jsou obvyklé následující položky:

### **Heslo**

Je zobrazeno hned na začátku modrou barvou a větším písmem.

### **Další psané podoby**

Zobrazují se hned za heslovým slovem menším písmem a tmavší barvou. V závorce bývá uvedeno geografické èi časové zaøazení tohoto tvaru, napø. AmE pro americkou angličtinu.

### **Výslovnost**

Je zobrazena v hranatých závorkách červenou barvou hned za heslem. Pro zápis výslovnosti je použita Mezinárodní fonetická abeceda. Pokud poklepete myší na tento zápis, Lexicon Vám pøehraje správnou výslovnost.

### **Slovní druh**

Je zobrazen buď hned za heslem, resp. jeho výslovností nebo vždy na začátku skupiny øekladů odpovídajících jednomu slovnímu druhu. [Pøehled zkratk pro slovník druhy](#)

### **Pøeklady**

Jsou zobrazeny základní barvou. Pokud klepnete na některý øeklad levým tlačítkem myši, øeklad se prosvítí a je možno jej napø. vložit do schránky. Pokud klepnete na øeklad pravým tlačítkem, zobrazí se malé menu se seznamem možností. Pokud klepnete levým tlačítkem dvakrát po sobě, vyhledá se ihned zpřítý øeklad hesla. Velikost písma a jeho tvar lze volit pøíkazem [Písmomenu Úpravy](#).

### **Upøesnění významu**

Je psáno pøed nebo za odpovídajícími øeklady (v závislosti na směru øekladu) a jsou psány kurzívou zelenou barvou.

### **Informace o valenci**

Je psána za pøíslušným slovesem nebo jiným slovem kurzívou modrou barvou.

### **Pøíklady**

V některých pøípadech je žádoucí doplnit øeklad nebo výklad pøíkladem. Pøíklady jsou psány vždy na nový øádek odlišným typem písma.

### **Gramatické poznámky**

Ve výjimečných pøípadech je význam hesla doplněn upøesňující poznámkou. Ta je pak psána drobnějším písmem červenou barvou.



## **Zkratky slovních druhů**

Pro označení slovního druhu v okně překladů jsou použity následující zkratky:

N	pro podstatná jména
Adj	pro přídavná jména
Pron	pro zájmena
Num	pro číslovky
V	pro slovesa
Adv	pro příslovce
Prep	pro předložky
Conj	pro spojky
Part	pro částice
Intr	pro citoslovce

### **Stavový řádek**

Stavový řádek je zobrazen na dolním okraji okna programu Lexicon. Pokud jej chcete zobrazit nebo skrýt, použijte volbu **Stavový řádek** v dialogu Možnosti - Vzhled.

Levá část stavového řádku podrobněji vysvětluje příkaz, který bude vykonán po zvolení aktuální položky menu nebo toho tlačítka Panelu nástrojů, na kterém se nachází kurzor.

Pravá část stavového řádku popisuje zapnutí kláves Caps Lock, Num Lock a Scroll Lock.

**Titulek**

Titulek je horní okraj okna, ve kterém se nachází zvolený jazyk a jméno programu. V levém rohu titulku je tzv. systémové menu, v pravém rohu pak tlačítka pro minimalizaci okna, maximalizaci okna a ukončení programu.

**Rolovací lišty**

V případě, že se heslo nevejde do okna překladu celé, zobrazí se na pravém okraji okna tzv. rolovací lišty. Ty ukazují, jak velká část hesla je právě zobrazena. Dále můžete pomocí šipek posouvat textem v okně nahoru a dolů a tak si prohlédnout heslo celé.

**Lingea s.r.o**

Firma Lingea s.r.o. vyvíjí a dodává kvalitní elektronické slovníky a další jazykové nástroje, jako jsou korektory pravopisu či slovníky synonym pro řadu evropských jazyků.

## Adresa:

Lingea s.r.o.  
Husova 8a, 60200 Brno  
IČO: 25347659  
DIČ: 291-25347659

## Kontakty:

tel: 05-43235026  
fax: 05-41221084  
web: [www.lingea.cz](http://www.lingea.cz)  
e-mail: [info@lingea.cz](mailto:info@lingea.cz)

Na našich internetových stránkách naleznete:

- informace o všech produktech
- demoverze všech produktů
- seznam prodejců
- technickou podporu, opravy a doplňky

